

[Rimstad.]

alt for lave i forhold til boligens pris på et frit marked, men adskillige for høje. Det sidste gælder de nyopførte boliger både i den private og i den sociale sektor.

Prisen på boligen, altså huslejen, adskiller sig ikke principielt fra prisen på andre ydelser som konsumvarer og forbrugsgoder. Griber myndighederne ind med maksimalprisordninger, forsvinder den selvregulerende faktor, der hviler på udbud og efterspørgsel. Erfaringerne viser, at sådanne ordninger giver anledning til forstærket efterspørgsel, hvilket igen automatisk medfører en tilsyneladende knaphed på den pågældende vare til den fastsatte pris. Det må på denne baggrund være forståeligt, at mange anser den forhåndenværende boligmangel — om hvis omfang man i øvrigt er henvist til at skønne — som værende af meget tvivlsom karakter, et forhold, der yderligere understreges af den kendsgerning, at vi i dag har flere boliger i forhold til indbyggertal, end vi havde i 1939, som var et af de sidste år med tilstrækkelig boligreserve. Kort efter 1939 blev huslejerestriktionerne indført under ekstraordinære forhold, men er bevaret i næsten 20 år efter de ordinære forholds tilbagevenden. Vi må for enhver pris genskabe denne boligreserve. Det kan kun gøres ved at ophæve huslejestoppet og kan ikke nås gennem selv det stærkest mulige forcerede byggeri, fordi det af huslejerestriktionerne kunstigt frembragte krav om flere boliger, der forveksles med virkelig boligmangel, vil vokse i takt med det forcerede byggeri.

På et frit boligmarked med en passende lejlighedsreserve vil boligproduktionen på grund af den forhåndenværende reserve blive langt mere præget af omkostningsovervejelser og rentabilitetsbetragtninger. Der vil herigennem ske en billigørelse af boligen, som har sin rod i, at det frie marked ikke i samme grad som det bundne er afhængigt af samspillet mellem en række temmelig uoverskuelige faktorer som f. eks. subsidiepolitik, finansieringsvilkår, typegodkendelse og beskatningsforhold.

Den i efterkrigsårene førte forfejlede boligpolitik har øjensynlig haft til formål at indhente den mere eller mindre fiktive boligmangel. Målsætningen har været og er bestandig, at lejerestriktionerne ikke

skal ophæves, før boligmarkedet er kommet i balance. Det lyder besnærende, at man har villet bygge så mange lejligheder, at lejekontrollen kunne fjernes, uden at huslejen steg nævneværdigt. Man må imidlertid ved nærmere eftertanke erkende, at dette forudsætter en i omfang helt uørt boligproduktion til så lave priser, at hele efterspørgselsoverskuddet efter de nuværende billige lejligheder vil blive rettet mod den nye produktion. Dette er indlysende umuligt, og hvis man ingen respekt har for logikken i ræsonnementet, må i hvert fald erfaringerne fortælle én, at forventningerne om et sådant resultat er urealistiske.

I vort parti anser vi de saglige betragtninger, jeg her har gennemgået, for så vigtigt et bidrag til løsningen også af de problemer, som den højtærede boligminister i dag vil have os til at tage stilling til, at vort parti så indtrængende, vi kan, vil opfordre regeringen til at tage fat på behandlingen af det vigtige spørgsmål, vi her har beskæftiget os med, huslejestoppets ophævelse.

Vi kommer så til det, som dette lovforslag egentlig forudsætter at vi skal beskæftige os med, nemlig den højtærede boligministers foranstaltninger med henblik på at frigive boligbyggeriet. Det er nu så som så med denne frigivelse. Mig forekommer det nærmest, som om man gennem de foreslåede foranstaltninger vil lægge byggeriet eller i hvert fald visse dele af det endnu flere hindringer i vejen end dem, der allerede findes. Det er i hvert fald symptomatisk, at den højtærede boligminister i sin fremsættelse først 4-5 gange betyder regeringens ærlige hensigt at ville afvikle byggerestriktionerne for så den sjette gang, da man endelig kommer til noget konkret angående terminerne, at sige, at regeringen meget gerne ser den endelige frigivelse fastsat til den 1. juli 1964, men tilføjer: i hvert fald for alt det billigere parcelhusbyggeris vedkommende. Jeg skal ikke nægte, at den slags tilføjelser altid minder mig om Engströms gamle svensker, der efter et punchegildes skrappe tømmermænd udbrød: jeg vil aldrig drikke punch mere — varm, om formiddagen, tror jeg nok. Jeg har vanskeligt ved at forstå, hvorfor socialdemokratiet altid har denne lyst til at dølge åsyn og navn. Hensigterne skal